

Layman's Report

LIFE00/TCY/CRO/0076

K razumnom korištenju Parka prirode Lonjsko polje, Hrvatska

Lonjsko polje - jedinstvenost europske kulturne i prirodne baštine

Između Zagreba i Nove Gradiške duž toka rijeke Save nalazi se sačuvani krajobraz kakav se mogao vidjeti u Srednjoj Europi u 18. i 19. stoljeću. Danas se Srednja Posavina sa svojim nepreglednim pašnjacima i nizinskim riječnim šumama smatra jednim od posljednjih i jedinstvenih primjera tradicijskog korištenja zemlje. Sa svojih 112000 hektara površina predstavlja posljednje stanište poplavnih površina u cijelom Dunavskom slijevu. Tu nalazimo i dva važna područja za ptice HR009 Turopolje i HR012 aluvijalne močvare rijeke Save. Dio Posavine između Siska i Nove Gradiške je 1990. zaštićeno i proglašeno Parkom prirode. Područje Parka prirode Lonjsko polje pokriva 380 km² nizinskih šuma i 120 km² pašnjaka. Tu se nalaze i dva ornitološka rezervata Krapje Đol i Rakita koji su važna područja za ptice (Important Bird Area) HR012. Ornitološki rezervat Krapje Đol je proglašen još 1963. god kao prvo zaštićeno područje za ptice. U njemu se nalazi vrijedna kolonija žličarki koja je dio europske kolonije. Ali to nije samo veliko šumsko područje odvojeno od ostataka prirode, nego zajedno sa Pokupskim i Spačvanskim bazonom čini jedno od najvećih zaštićenih kompleksa nizinskih riječnih šuma u Europi, a fauna je od međunarodnog značaja. Tradicionalno stočarstvo sa svojim autohtonim pasminama krava, konja i svinja, te tipične, drvene posavske kuće (čardaci) čine veliku povijesnu i kulturnu vrijednost. Park prirode Lonjsko polje je močvarno područje od međunarodne važnosti zaštićeno Ramsarskom Konvencijom 3.2.1993.

Područje retencije Lonjskog polja sa svim svojim visoko vrijednim vlažnim staništima ima važnu ulogu u kontroli poplava i preusmjeravanju visokog vodnog vala iz rijeke Save, što je sve dio sistema obrane od poplava.

Napokon, prepoznat je i turistički potencijal ovog područja. Slike izvornog riječnog i kulturnog krajolika, punih prizora iz gotovo zaboravljenog seoskog života, sa starim navikama i običajima, za urbano bivanje stanovništvo i posjetitelje čitave Europe moglo imati pitoresknu, gotovo egzotičnu draž.

Sažetak aktivnosti i postignuti rezultati

Projektom "Ka razumnom korištenju u Parku prirode Lonjsko polje" (Program LIFE00/TCY/CRO/0076) Javna ustanova Park prirode Lonjsko polje proširila je svoj kapacitet: Ustanova je osnovala Info-centre u Čigoču, Lonji, Krapju i Drenovom Boku i započela sa osnivanjem budućeg sjedišta Ustanove u Krapju – Selu graditeljske baštine i razvoju konzervatorske studije za budući info-centar u Čigoču u suradnji sa Regijom Veneto iz Italije. Broj stalnih i sezonskih djelatnika je u porastu. Djelatnici Ustanove kao i djelatnici drugih Ustanova iz zaštite prirode obučavani su iz područja ekologije, promidžbe, komunikacije, monitoringa i GIS-a. Ustanova je izdala Priručnik za rendere u kojem su predstavljena sva saznanja i iskustva sa održanih seminara i tečajeva. Ovaj Priručnik bi mogao biti predstavljen ne samo na nacionalnom nego i na regionalnom nivou. Javna Ustanova Park prirode Lonjsko polje predstavila je lokalnim školama, stručnjacima i javnosti nova saznanja o razumnom korištenju, o ekološkim i kulturnim vrijednostima, zaštiti prirode, pticama i održivom razvoju. Sastanci koji su održani na temu "Park stočarima" sa svim lokalnim korisnicima zemlje predstavio je model korištenja zemlje gdje su stočari dobili nova saznanja o perspektivi tradicionalnog stočarstva vođena članovima predstavljačkog tima zaštićenog područja. Ustanova je također među prvima u Hrvatskoj koja je uvela edukativne programe za posjetitelje. Za vrijeme trajanja projekta, Ustanova je izdala 4 edukativna programa i Vodič za učitelje koji predstavlja prvu stepenicu prema nastavnom planu o edukaciji o zaštiti okoliša u Hrvatskoj. Također su napravljene dvije pješačke staze sa tiskanim vodičem koji posjetiteljima omogućava samostalno upoznavanje Parka. Javna ustanova je izgradila i prvo dječje igralište za edukaciju, a bila je vrlo aktivna i u odnosima s javnošću. Postavljena je web-stranica na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku. Osnovne značajke Parka prirode Lonjsko polje predstavljene su putem multimedijalnog CD-a, a kulturne vrijednosti Parka na 20-minutnom dokumentarnom filmu. Ovaj drugi je proizveden od strane WILDLIFE-TV i preveden je na hrvatski, a koristi se u nekomercijalne svrhe. Izdano je šest dvojezičnih (hrvatski-engleski) biltena Parka prirode

Lonjsko polje u kojima su izneseni rezultati najznačajnijih tema upravljanja (Paln upravljanja, Regionalni Master plan za turizam, Bioraznolikost, Šume, Treća međunarodna konferencija na temu upravljanja riječama u Europi i Ribe). Uspješnost projekta vidi se i po širenju regionalnih i međunarodnih odnosa: Ramsarska Konvencija, IUCN, Unesco-Roste, USAID, RIZA, DEG/GTZ. Za vrijeme trajanja projekta broj posjetitelja je značajno porastao. Pad tradicionalnog stočarstva kao jedne od najznačajnijih ekoloških mjera je zaustavljen. Dapače, povećan je broj stoke u sezoni pašarenja 2004. godine. Prvih osam drvenih kuća je obnovljeno za potrebe smještaja uz potporu Ministarstva turizma.

Dakle, može se zaključiti da je project uz relativno malu finansijsku potporu postigao maksimalan učinak – unaprijeđena je baza za ekonomski razvoj lokalnog stanovništva.

Naš glavni cilj: Ka razumnom korištenju prema načelima Ramsarske konvencije

«Razvoj i razumno korištenje u Parku prirode Lonjsko polje prema načelima Ramsarske Konsvencije uz povećanje kapaciteta Javne ustanove i osnivanje Suradničkog Vijeća.», to je naš glavni cilj.

Sa svojim kapacitetom (6 zaposlenih, nepotpuna uprava) na samom početku projekta Ustanova nije mogla postići relevantne rezultate. Povećanje kapaciteta Ustanove, edukacija i osnivanje Suradničkog Vijeća bile su najneophodnije aktivnosti za postizanje uspjeha u primjeni međunarodnih i nacionalnih zakona o zaštiti prirode. Stoga je project tekan u ovim fazama:

- Pojačati kapacitet Ustanove
- Uvesti olakšice za lokalno stanovništvo, bazirano na sistemu tradicionalnog korištenja zemlje u svrhu poboljšanja socio-ekonomskog stanja
- Ojačati ulogu Suradničkog vijeća u transferu upravljanja iz sadašnjeg načina na integrirani način upravljanja
- Provoditi edukaciju i prezentiranje programa jezikom razumljivim za lokalno stanovništvo, mjesne odbore, osoblje parka prirode, posjetioce

Povećanje kapaciteta osoblja – osnova razvoja

Uspoređujući broj zaposlenih sa kapacitetom kojim je Ustanova obavljala svoj posao vidi se da je taj broj značajno porasao za vrijeme trajanja projekta.

Za usporedbu, na početku projekta broj stalno zaposlenih na teret državnog budžeta je porasao za 50% do kraja trajanja projekta, što je čak 12,50 % više od planiranog:

<i>Služba</i>	<i>Zaposlenici u stalnom radnom odnosu na početku projekta</i>	<i>Broj planiranih zaposlenika u stalnom radnom odnosu</i>	<i>Broj zaposlenika u stalnom radnom odnosu na kraju projekta</i>
Ravnatelj	1	1	1
Služba nadzora	3	4	4
Stručna služba	1	1	2
Služba promidžbe i turizma	0	1	1
Služba računovodstva	1	1	1

Uzimajući u obzir odluku Vlade o smanjenju broja državnih službenika, ovakvi rezultati se smatraju uspjehom i osiguravaju opstojnost projekta.

Zbog veličine parka i nepostojanja cestovne infrastrukture između sjevernog i južnog dijela Parka, strategija je osnivanje više manjih informativnih centara umjesto jednog velikog.

- dalji razvoj informativnog centra u Krapju
- osnovno opremanje Info- centara
- proširenje Info- centra u Čigoču kupnjom susjedne drvene kuće

Uzimajući u obzir budžet JUPPLP, može se reći da su postignuti maksimalni rezultati uz minimalna ulaganja.

Buduće sjedište uprave JUPPLP – gledano okom umjetnika

Povećanje obrazovnog kapaciteta djelatnika Ustanove

Znanja dobivena na seminarima i radionicama iz područja ekologije, komunikacije, promidžbe i monitoringa, predstavljena su u priručniku za nadzornike koji je izdala JUPPLP. Priručnik je bio predstavljen na godišnjem sastanku glavnih nadzornika svih hrvatskih Nacionalnih parkova i Parkova prirode u proljeće 2004. godine, a na regionalnom nivou bio je predstavljen u Beogradu u lipnju 2004. godine na radionici koju je organizirao UNESCO – IUCN. Priručnik je predstavljen kao pilot project ne samo na nacionalnom nego i na nivou cijele regije. Stoga bi se on trebao koristiti kod osposobljavanja osoblja koji rade u zaštiti prirode za cijelu regiju.

Learing presentation – E. Bogović, Head of DPI

Lokalno stanovništvo primjenjuje stečeno znanje

Stručnjaci Javne ustanove Parka prirode Lonjsko polje održali su 118 predavanja većinom na području Parka, od čega 81 predavanje za lokalne škole i poljoprivrednike, a 37 za studente i međunarodne stručnjake sa drugih područja. Broj održanih predavanja je veći od planiranih, jer je bez stručnog znanja teško provesti aktivnosti 3.2., 3.3., 4.1., 4.2. i 5.3. Osim toga predavanja su studentima i stručnjacima povećale interes za znanost. Rezultati su vidljivi u povećanju broja istraživačkih radova. Neki od njih su publicirani u Biltenu Parka prirode Vol. 4. No. 1/2 i Vol. 5 No. (Akt. 6.4.) Bilten se pokazao kao vrlo dobro sredstvo komunikacije sa lokalnim stanovništvom, koje je inače niske naobrazbe i nema uvida u sve medije. Otkako su rezultati prikazani, Javna ustanova Park prirode Lonjsko polje više nije predmet nepovjerenja.

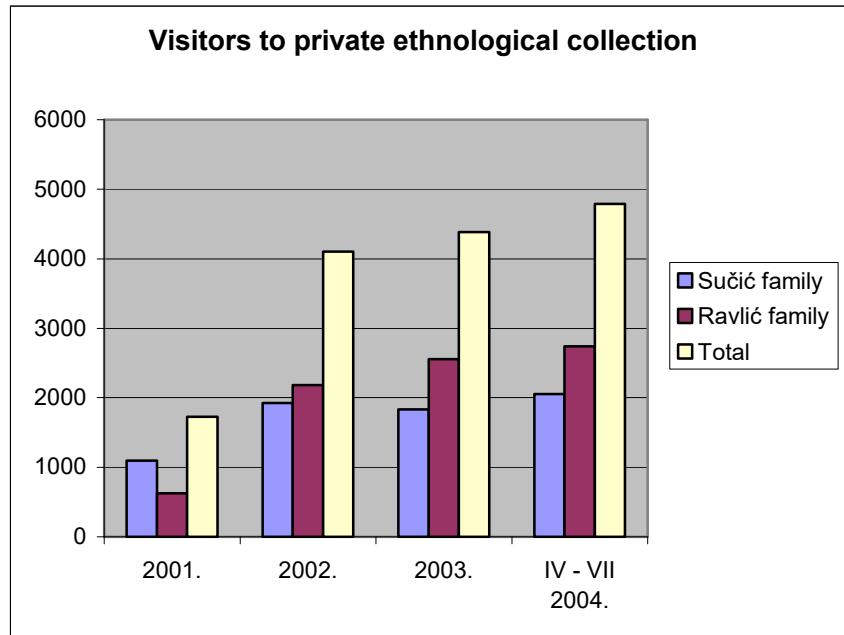
Multimedijalno predavanje o žitaricama uz pomoć EC-LIFE

Praktična obuka na temu "Park poljoprivrednicima" bazirana je na jednoj od najznačajnijih pristupa projekta. Utjemljena je na suradnji između lokalnog stanovništva i Ustanove, a vodi ka promjeni razmišljanja o razumnom korištenju. Dva pokazatelja nam govore da je lokalno stanovništvo prepoznalo dobre strane zaštićenog područja.

1. Pad broja stoke je zaustavljen, dapače uočen je porast broja stoke

Povećanje stočarstva vodi većem interesu lokalnih stočara za obnovu pašnjaka. Tako su pašnjaci Poganovog polja prošireni i na Gračansko polje. Imamo situaciju da prvi puta nakon rata 150 grla stoke pase na Poganovom polju. Nakon perioda krize u stočarstvu uzrokovane vrlo malim brojem turopoljske svinje JUPPLP je uspješno osnovala matično stado turopoljske svinje. U drugoj fazi razvoja Ustanova je u ljetu 2004. godine započela sa programom razvoja stočarstva na način da zainteresira lokalno stanovništvo za uzgoj turopoljske svinje. Cijelo prvo leglo je dato na uzgoj lokalnom stanovništvu.

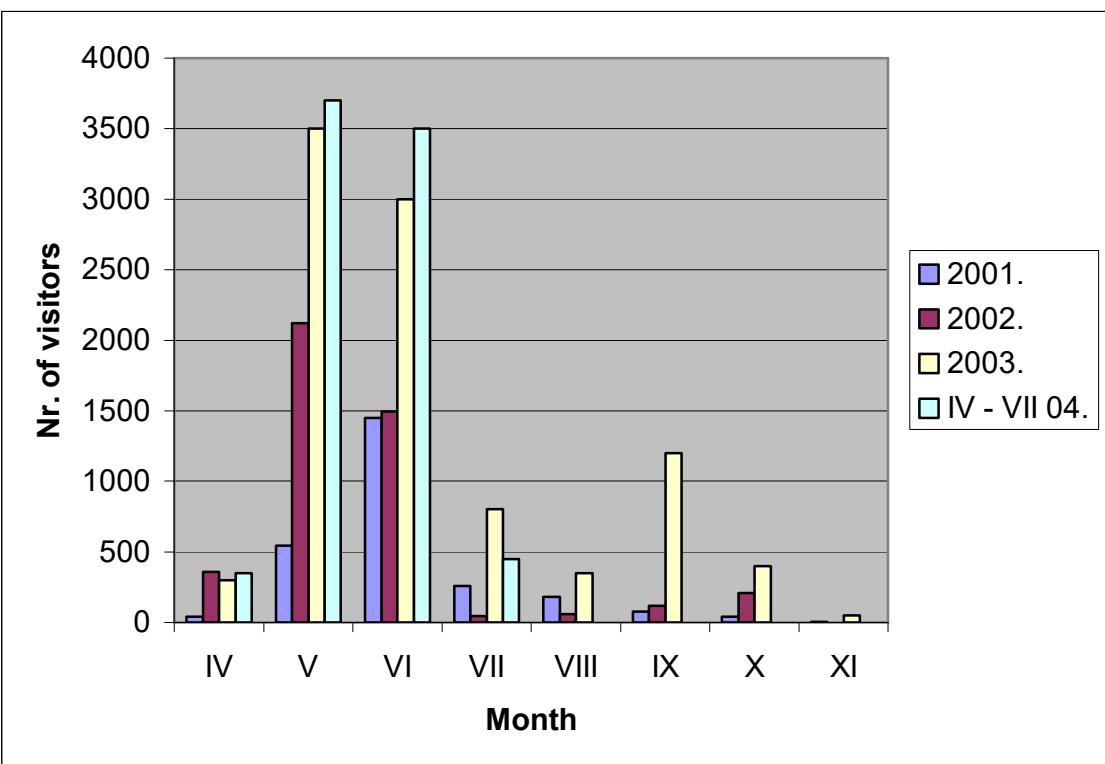
2. Lokalno stanovništvo započelo je raditi na turizmu i programu posjećivanja. JUPPLP angažirala je 4 lokalna domaćinstva na tečaju za vođenje. Dva domaćinstva – obitelj Ravlić I Sučić vlasnici su etno-zbirki i dio su programa posjećivanja naših turista.

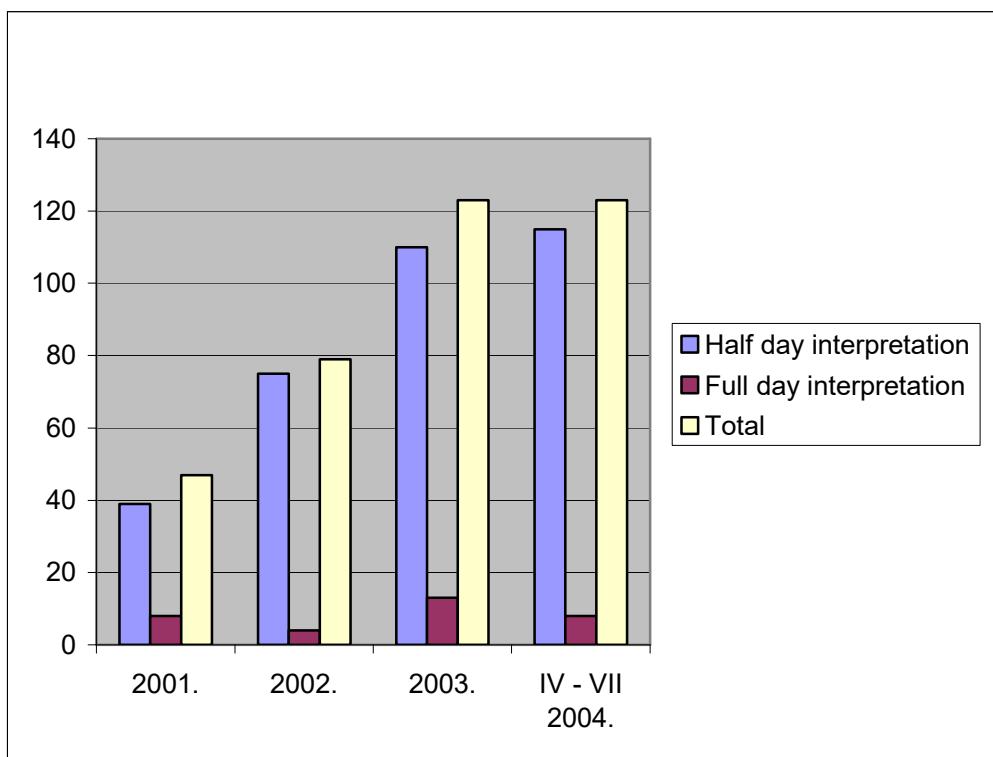
Prvi puta nakon što je Ministarstvo turizma prepoznalo potencijal Parka prirode Lonjsko polje i njegovu jedinstvenost turističkog doživljaja, 8 privatnih projekata ušlo je u program obnove potpomognuto Ministarstvom turizma u 2003. godini. Projekti će proširiti smještajne kapacitete u tradicionalnim drvenim kućama. Već za vrijeme turističke sezone u 2004. godini 3 takva domaćinstva su nudila smještaj. Za očekivati je da će i ostalih 4-5 projekata dobiti finansijsku potporu Ministarstva turizma u 2005. godini.

Edukacija budi zainteresiranost

Dolje prikazani grafikoni pokazuju da je za cijelo vrijeme trajanja projekta broj posjetitelja u stalnom porastu. Sobzirom na to da su podaci prikazani na grafu za prvih sedam mjeseci 2004. godine, može se zaključiti da se trend povećanja nastavlja. Isto tako Ustanova je uspješno proširila sezonu posjećivanja koja je u početku bila limitirana na travanj, svibanj i lipanj. Za pretpostaviti je da su ovakvi rezultati provedenih edukativnih programa.

Graf ispod također pokazuje značajno povećanje interesa. Broj edukacija je bio u porastu za cijelo vrijeme trajanja projekta.

Polaznici radionice "Krapje – Selo graditeljske baštine"

Osnivanje Suradničkog Vijeća – prvi puta u Hrvatskoj

Uzimajući u obzir položaj glavnih korisnika zaštićenog područja, posebno politički vrlo važnih poduzeća kao što su Hrvatske vode i Hrvatske šume, koje su imale važnu ulogu na početku projekta, bilo je za očekivati da će postizanje zadanih rezultata biti najteži dio zadatka. Ali osnivanje Suradničkog vijeća baziranog na dobrovoljnoj osnovi, koji je uključivao sve korisnike prostora pokazao se kao najbolje rješenje. Ono je rezultat napornih pregovora i stvaranja dobrih odnosa. Na jednom od predavanja Javna ustanova je predstavila principe zajedničkog planiranja i rada. To nije moguće iznijeti kroz jedan izvještaj, jer je to bio dugačak proces napornog rada i kao konačan rezultat imamo uspješnu zajedničku suradnju svih korisnika prostora – Hrvatske vode, Hrvatske šume, policija, graditeljstvo, očuvanje prirode i inspektorat zaštite prirode, stočari i regionalni političari. Kako su poplave jedan od najznačajnijih ekoloških procesa, Hrvatske vode su po prvi puta predstavile rezultate studije o zaštiti prirode na 3. Međunarodnoj konferenciji o obnovi korita europskih rijeka. JUPPLP se aktivno uključila u pripremi i realizaciji Konferencije. To upućuje na promjenu odnosa između Hrvatskih voda i zaštite prirode.

Lonjsko polje – feniks Hrvatskih zaštićenih područja?

Broj članaka, intervjua i TV-emisija u glavnim hrvatskim medijima upućuju na povećanje javnog zanimanja. Croatia Airlines prikazuje brošuru o Čigoču – Europskom selu roda. Televizijska emisija WILDLIFE prezentirala je film "Duž rijeke Save", koji je bio prikazan na nekoliko njemačkih postaja. Konigsberger iz Beča snimio je dokumentarni film o bijelim rodama. Društvo "Entante florale" koje jednom godišnje bira najljepše uređen krajobraz europskih sela i gradova dodijelilo je selu Čigoč brončanu nagradu za 2003. godinu (u konkurenciji od 5702 prijavljenih sela i gradova).

Dvojezični bilten Javne ustanove može najbolje podići zanimanje u zemlji i inozemstvu. Ovim načinom JUPPLP je povećala zanimanje na međunarodnom nivou koji objedinjuje project na svim nivoima.

Uspješnost projekta LIFE 00/TCY/CRO/0076 "Towards Wise Use in Lonjsko Polje Nature Park" ogleda se kroz postignute rezultate na terenu, regionalnom i međunarodnom nivou:

Dani europske baštine u Krapju – Selu graditeljske baštine

Praktičan rad na terenu

Seminari u Nacionalnim parkovima (NPS/MEPPP/LPNPPS/USAID)

Nakon prvog posjeta Doug Morrisa, Superintendent Shenandoah National Park Voditelj projekta Lonjskom polju u 28.3. 2002., JUPPLP se uključila u radionicu "Praktična izobrazba u nacionalnim parkovima", projekt nastao suradnjom američkog Ministarstva unutarnjih poslova, Usluge Nationalnih parkova I hrvatskog Ministarstva zaštite prirode, uz svestranu pomoć društva USAID. Projekt je zamišljen kao 10-dnevna radionica za izobrazbu studenata i nezaposlenih osoba ne starijih od 29 godina. Radionica je započela za 10 polaznika (6 sa područja Parka I 4 iz okolnog područja) i 1 voditelja 9.9.2002. godine i završila 15.11.2002. godine, a rezultati njihovog rada su: Vodič za učitelje i Samostalni vodič za pješačke staze. Četiri polaznika (Sandra Đuračić, Vlatka Dumbović, Tomislav Marenić I Nikša Ravlić) radili su kao vodiči-edukatori u sezoni 2003.-2004. godine i financirani iz projekta LIFE00/TCY/CRO/000076.

Rezistentnost atrazina u Parku prirode Lonjsko polje

U suradnji sa američkom Embassy Science Fellows Program, Mr. Ph.D. Dermont Bouchard, američkom Agencijom za zaštitu okoliša – Ured za istraživanje I razvoj I Laboratorijem za istraživanje okoliša u Athens u Geogiji pokrenuto je istraživanje utjecaja atrazina (aktivna tvar u herbicidima) na privatnim i državnim poljoprivrednim zemljištima u Lonjskom polju. Mr. Dermont je skupio uzorke tla, sedimenta i vode za analizu na ostatke atrazina u periodu od 28.8.2002. – 15.10.2002. godine. Između ostalog, održao je predavanje na Sveučilištu u Zagrebu na temu "Prijenos hranjivih tvari u tlu" dana 26.9.2002. godine. Rezultati istraživanja koncentracije atrazina u tlu i sedimentu Lonjskog polja objavljeni su u Biltenu Vol. 5, No. ½.

Zaštita Slavonsko-srijemskog podolskog goveda (EURONATURE)

Nakon ponude Hrvatskog stočarskog selekcijskog centra o prodaji kritično ugrožene vrste Slavonsko-srijemskog podolskog goveda (ponuda od 7.10.2002.) JUPPLP je započela sa obnovom stočarskog fonda. Ustanova je poslala upit Euronature – Fondu za zaštitu prirodne baštine za sponsoriranje 9.12.2002. godine i ubrzo dobila potvrđan odgovor o sponzorstvu u visini od 10.000€.

Regionalna suradnja

Regija Veneto

Javna ustanova Park prirode Lonjsko poljeinicirala je suradnju sa Parkom prirode delte rijeke Po i Regijom Veneto, nakon čega je uslijedio posjet predstavnika Regije i čelnika Parka prirode 12.10.2002. Nakon susreta u Lovačkom domu u Brezovici članice su potpisale Deklaraciju o suradnji na poslovima upravljanja zaštićenim područjima i kulturnoj baštini. Prva faza te suradnje je bila posjeta studenata Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Veneciji vođena prof. dr. Doglioni 23.3., 11.5.2003. i od 23.-28.1.2004. godine. sa zadatkom da izrade konzervatorsku studiju obnove drvene kuće u Čigoču 27 i da dizajniraju nekoliko arhitektonskih rješenja za buduće korištenje te kuće kao info-centar. Dr. Doglioni je prezentirao konzervatorsku studiju predstavnicima Regije Veneto, Grada Siska, JUPPLP i javnosti Porto Vira 18.4.2004. godine. Nakon toga javna ustanova je predložila nastavak suradnje uz prezentiranje prirodne baštine. Regija Veneto je također sponzorirala prevod Biltenu (Regionalni Masterplan za turizam), Vodič pješačkih staza i turističke infopromocije na web-situ.

Delegacija Regije Veneto u posjetu obitelji Ravlić

DEG-TDCC Tourism Masterplan

Njemačka vlada je financirala izradu turističkog master plana za Hrvatsku i Crnu goru. Njemačko društvo za investicije i razvoj i njihov Centar za razvoj turizma u Dubrovniku bili su nosioci izrade plana. Turistički master plan za Hrvatsku podijeljen je u dva pravca razvoja: područje Dubrovnika i Neretve i područje Lonjskog polja i Posavine. Prva verzija je bila prezentirana lokalnom stanovništvu u Kristalnoj dvorani grada Siska 14.11.2002., a čelnicima Ministarstva turizma u prostorijama Ministarstva turizma 15.11.2002. Master Plan je završen i predstavljen javnosti u Sisku, 12.5.2003. godine. JUPPLP publicirala je englesko-hrvatsku verziju Plana u Biltenu. Kao rezultat ovih radova Ministarstvo turizma je u 2003. god. osiguralo 2 mil. kuna za rekonstrukciju 8 tradicijskih drvenih kuća za potrebe turizma. Društvo za međusobnu tehničku suradnju financiralo je nadzor rekonstrukcije i predstavljenje Parka prirode Lonjsko polje na Međunarodnom sajmu turizma u Hannoveru od 6.-8.2.2004. godine. Javna ustanova ugostila je Delegaciju DEG/GTZ 3.7., a od 21.-22. 7.2004. započela sa provođenjem Master Plana. Ustanova će publicirati Plan u dvojezičnom Biltenu.

Prema Europi – Ravnatelj Javne ustanove Park prirode Lonjsko polje

Međunarodna suradnja

UNESCO MAB

Direktor projekta postao je član UNESCO Nacionalnog Vijeća čovjek i biosfera, koje ima konstitucionalno vijeće u Ministarstvu kulture. Za vrijeme trajanja slijedećih sastanaka Vijeće je donijelo odluku da su Park prirode Kopački rit i Park prirode Lonjsko polje kao zaštićeni rezervati prirode. Direktor projekta je sudjelovao na radionici "Uloga močvarnih područja u zaštiti biosfere" (organizirane od strane EUROMAB) u Mikulovu u Češkoj od 13.-18.10.2002. godine i zalagao se da UNESCO da najveći prioritet zaštiti močvarnih područja u Programu zaštite biosfere. Neke rezultate projekta direktor projekta je izlagao na međunarodnoj radionici IUCN-UNESCO-ROSTE u Beogradu u Nacionalnom parku Tara od 14.-17.7.2004. godine. Ova radionica inicirala je intenzivnu suradnju sa Uredom IUCN u Briselu i Beogradu, te Uredu UNESCO-a u Veneciji. Gospodin Phillip Pypaert, predstavnik UNESCO-ROSTE je za vrijeme svog posjeta Ministarstvu kulture 13.7.2004. god. naglasio je važnost formiranja Suradničkog vijeća u JUPPLP.

Ramsar

JUPPLP se više zalagala na ZAKLJUČCIMA Ramsarske Konvencije. Director projekta je sudjelovao na 4. europskom sastanku članova Ramsarske konvencije na Bledu (Slovenia) od 16.-18.10.2001. godine i u 11. mjesecu u Valenciji. Direktor i voditelj projekta su također sudjelovali na dvije radionice u Metkoviću i Mostaru koji se nalaze na močvarnim područjima zaštićenim Ramsarskom Konvencijom - delta rijeke Neretve i Hutovo Blato u Bosni i Hercegovini u periodu od 7.-8.3. I od 2.-4. 7.2002. godine.

Voditelj projekta je također sudjelovao na radionici o Planu upravljanja za Park prirode Kopački rit (Ramsarsklo područje) – prvi plan upravljanja za zaštićeno područje u Hrvatskoj izrađen po međunarodnim standardima.

Generalni sekretar Ramsarske Konvencije, Delmar Blasco, prezentirao je u Valenciji na COP 8 knjigu "Naše močvare", publikacija Ureda Ramsarske Konvencije: ova knjiga sa svojih nekoliko riječi i očaravajućih slika prenosi poruku o važnosti močvarnih eko-sustava u cijelom svijetu. Lonjsko polje je predstavljeno sa 6 fotografija.

RIZA – nizozemska agencija za upravljanje vodama podupire napore JUPPLP u razvoju održivog razvoja u upravljanja središnjeg toka rijeke Save. RIZA je financirala stručni posjet za predstavnike Hrvatskih voda i JUPPLP Nizozemskoj u periodu od 3.6.-4.7.2003.godine.

Direktor projekta prezentirao je rezultate projekta i važnost upravljanja rijekom Savom na 5. europskom regionalnom sastanku u Armeniji od 4.-8.12.2004. godine.